

**МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Відділення заочного навчання

Кафедра державно-правових дисциплін

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістра

**на тему: «ДЕФЕКТНІСТЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ:
ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ»**

Виконав: студент II курсу

Спеціальності 081 «Право»

Дарієнко Олександр Миколайович

Керівник: д.ю.н., професор

Крижановський А.Ф.

Рецензент: к.ю.н., доцент Манько Д.Г.

Одеса – 2020 рік

АНОТАЦІЯ

Дарієнко О.М. Дефектність нормативно-правових актів. – На правах рукопису.

Дипломна робота магістра, спеціальність 081 «Право», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2020 рік.

Дипломна робота складається зі вступу, основної частини, яка включає два розділи, висновків і списку використаних джерел.

Якість законодавства (як широкого розуміння системи нормативно-правових актів) є важливою передумовою ефективності правового регулювання, належної правореалізації громадянами і застосування правових норм державними інституціями. Актуальність висвітлення питань дефектності нормативно-правових актів в Україні детермінується очевидним поширенням певних вад і недоліків законів і підзаконних нормативно-правових актах, які необхідно ефективно попереджувати і викоринювати. Важливим і необхідним кроком у цьому напрямку є теоретизація цієї проблематики, тобто спроба її осягнення з позицій загальнотеоретичної юриспруденції. Такий підхід витребується необхідністю розробки надійного теоретико-методологічного підґрунтя для теоретичного і прикладного аналізу дефектності нормативно-правового матеріалу та вироблення відповідного науково-практичного інструментарію протидії її проявам.

Автор вбачає у якості засадничих підвалин попередження і протидії дефектам нормативно-правових актів використання сучасних світоглядних підходів розуміння правової реальності, які скеровують усю систему правової культури на ствердження правових цінностей і цінностей права.

Екстраполяція на аналізовану у магістерській роботі проблематику категорії правового закону, використання філософсько-правового масштабу рівності, свободи і справедливості у якості критерію розрізнення правового і не правового закону надає юриспруденції теоретико-методологічний інструмент вирішення надзвичайно важливої для юридичної теорії і практики та актуальної у наш час проблеми. Чи не найважливіше тут – сприйняття закону суспільством, широким людським загалом закону як справедливого, забезпечуючого свободу і рівність. Коли закон сприймається пересічними громадянами не просто як даність, формальна необхідність чи неминучість, а як внутрішня (духовна) необхідність, вони відчують довіру до нього, і тоді право набуває необхідної йому соціальної енергії, щоб ефективно регулювати найскладніші і найгостріші суспільні відносини. Таким чином правовий закон набуває ознак природності, оскільки він є ефективним через свою зрозумілість людині, доцільність, зримість породжуваних ним соціальних результатів та ін.

У першому розділі дефектність нормативно-правових актів висвітлюється через призму сучасного праворозуміння, яке складає смисловий каркас правознавства, що охоплює всю правову культуру суспільства, її ідеологію і прикладну та практичну сферу, і найбільш рельєфно виявляє себе у спрямованості та змісті законодавства, його якісних характеристиках. Значним

теоретико-методологічним потенціалом щодо виявлення і подолання дефектності законодавства володіють категорії права і неправа.

У другому розділі аналізуються різні прояви і види дефектності законодавства, які певною можна пояснити як результати (наслідки) дефектів і деформацій правосвідомості (правовий нігілізм, правовий інфантилізм, правовий ідеалізм чи правовий цинізм). Наявність цих дефектів у фахівців, які працюють над створенням нормативно-правових актів, на думку автора, може призводити до дефектів у результатах нормотворчої діяльності.

Ключові слова: нормативно-правові акти, законодавство, юридична дефектологія, дефектність нормативно-правових актів, праворозуміння, верховенство права, право і неправо, якість закону.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ	9-44
1.1. Дефектність законів та інших нормативно-правових актів у світлі сучасного праворозуміння.....	9
1.2. Категорії права і неправа як детермінанти якості закону.....	20
1.3. Верховенство права як критерій якості законодавства.....	32
РОЗДІЛ 2. ДЕФЕКТНІСТЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ЯК ФЕНОМЕН ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОЇ І ПРИКЛАДНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	45-96
2.1. Дефекти нормативно-правових актів: природа, причини, поняття.....	45
2.2. Типологія дефектів нормативно-правових актів.....	62
2.3. Проблеми попередження і усунення дефектності нормативно- правових актів.....	84
ВИСНОВКИ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	102

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний словник української мови у 11 томах. 1970 – 1980. Том 7. 1976. Київ: Наук. думка. 724 с.
2. Алексеев С.С. Общая теория права: учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Проспект. 2009. 576 с.
3. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. Некоторые тенденции мирового правового развития. М.: Статут. 2000. 256 с.
4. Аллан Т.Р.С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права. Київ: "Києво-Могилянська академія". 2008. 389 с.
5. «Антиколомойський закон»: наскільки активними раніше були автори тисяч поправок. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/04/07/infografika/polityka/antykolomojskyj-zakon-naskilky-aktyvnymy-ranishe-buly-avtory-tysyach-popravok>
6. Антипенко В.Ф. Міжнародна кримінологія: досвід дослідження тероризму : монографія. О. : Фенікс, 2011. 317 с.
7. Байтин М.И. Сущность права (современное нормативное правопонимание на грани двух веков). М., 2005. 544 с.
8. Баранов В. М., Пшеничнов М. А. Рецензия на книгу: Тихомиров Ю. А. Коллизионное право. Государство и право. 2000. № 7. С. 125–127.
9. Бачинин В. А. Социология: три курса лекций студентам-юристам. Х. : Консум, 2003. 576 с
10. Буряк Я.Я. Розпорядження голови місцевої державної адміністрації як підзаконний нормативно-правовий акт. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. №1. С.3–10.
11. Верховенство закона и правосудие на переходном этапе в обществах в состоянии конфликта и постконфликтных обществах. Доклад генерального секретаря, Doc. S/2004/616, 23 августа 2004 года, URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/395/30/PDF/N043953>

12. Верховенство права: утопия или реальность? Pravo.ua. Выпуск №48 (258). Уголовное право. URL: <https://pravo.ua/articles/verhovenstvo-prava-utopija-ili-realnost/>
13. Верховна Рада скасувала Закон України «Про Стройовий статут Збройних Сил України». URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2020/02/05/verhovna-rada-skasovala-zakon-pro-strojovij-statut-zbrojnih-sil-ukraini/>
14. Виничук Н.В. Психология аномального поведения [Электронный ресурс]. Владивосток, 2004. URL: <http://www.twirpx.com/file/130534/10>
15. Власенко Н. А. Логико-структурные дефекты системы советского права. Правоведение. 1991. № 3. С. 21-26.
16. Власенко Н.А. О кризисных тенденциях в праве. Юридическая техника. 2014. №8. С.40 – 45.
17. Вовк Д.О. Право і релігія: загальнотеоретичні проблеми співвідношення: монографія. Харків: Право, 2009. 224 с.
18. Вопленко Н. Н. Понятие и признаки правотворческой ошибки. Вестник Вол.ГУ. Серия 5: Юриспруденция. 2010. №1. С. 14–22.
19. Гегель, Г. В. Ф. Философия права. М.: «Мысль». 1990. 524 с.
20. Гишинский Я.И. Социология девиантного поведения как специальная социологическая теория. Социологические исследования. 1991. № 4. С. 72–78.
21. Гишинский Я., Афанасьев В. Социология девиантного (отклоняющегося) поведения : учебное пособие. СПб, 1993. 167 с.
22. Годфруа Ж. Что такое психология. Пер. с франц. М.: Мир. 1992. 496 с.
23. Головатий С. П. Верховенство права : моногр. : у 3 кн. К., 2006. LXIV; 1747 с.
24. Головенко І. Якість Закону. Юридичний радник. №3(69), червень 2013 URL: <http://yurradnik.com.ua/stati/d1-8f-d0-ba-d1-96-d1-81-d1-82-d1-8c-d0-b7-d0-b0-d0-ba-d0-be-d0-bd-d1-83/>

25. Горбань В.С. О правопонимании Р.Иеринга. Право и политика. 2017. №4. С.1–16. URL: DOI: 10.7256/2454-0706.2017.4.22651 URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=22651
 26. Гурвич Г. Д. Философия и социология права. СПб., 2004. 848 с.
 27. Гуревич П.С. Сущность человека. Философская антропология. 2015. Т.1. №1. С. 6–19
 28. Декларация совещания на высоком уровне Генеральной Ассамблеи по вопросу о верховенстве права на национальном и международном уровнях. Принята резолюцией 67/1 Генеральной Ассамблеи 24 сентября 2012 года. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/ruleoflaw2012.tml
 29. Денис Малюска: заплановані реформи мінімізують корупційні ризики у сфері юстиції. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/denis-malyuska-zaplanovani-reformi-minimizuyut-koruptsiyni-riziki-u-sferi-yustitsii>
 30. Депутати-гості заходу Пінчука у Давосі раніше підтримували та реєстрували проекти законів на користь бізнесу олігарха – «Схеми». URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-schemes-davos0499747.html>
 31. Деякі питання державної реєстрації нормативно-правових актів. URL: [https://justzp.gov.ua/deiaki-pytannia-derzhavnoi-reiestratsii-normatyvno\](https://justzp.gov.ua/deiaki-pytannia-derzhavnoi-reiestratsii-normatyvno)
 32. Доклад о верховенстве права. Утвержден Венецианской комиссией на 86-й пленарной сессии (Венеция, 25-26 марта 2011 года). URL: <https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL>
 33. Дьолог М. І. Лікарські помилки. Радіологічний вісник. 2014. № 2(51). С. 53–56; Рудий В. М. Законодавче забезпечення реформи системи охорони здоров'я в Україні. К.: Сфера, 2005. 272 с.
 34. Евграфов П. Б. Некоторые черты советского права как целостной системы (теоретический анализ) Проблемы правоведения. Киев, 1986. Вып. 47. С. 9–15.
 35. Ершов В. В. Правовое и индивидуальное регулирование общественных отношений: монография. М.: РГУП, 2018. 628 с.
-

36. Железняк Н.А. Правові та організаційні форми діяльності Міністерства юстиції України у здійсненні державної правової політики (теоретичні та практичні питання). Наукові записки: Зб. наук. пр. Том 19. Спеціальний випуск у двох частинах К.: Видавничий дім “КМ Академія”, 2001. Частина I. С. 226 -231.
 37. Жильцов М. А. Дефекты трудового права и способы их преодоления : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.05. Екатеринбург, 2011. 459 с.
 38. Загальна теорія права: Підручник. За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте. 2015. 392 с.
 39. Заєць А.П. Роль Міністерства юстиції України у законотворчій діяльності. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2003. № 1. С. 20-36.
 40. Закон про люстрацію: Малюска прокоментував рішення ЄСПЛ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2884199-zakon-pro-lustraciю-maluska-prokomentuvav-risenna-espl.html>
 41. Законопроект «Про внесення змін до статті 93 Конституції України (щодо законодавчої ініціативи народу)». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 37, ст.156.
 42. Заноз Н. Україна між крахом ілюзій та крахом інституцій. URL: https://zaxid.net/ukrayina_mizh_krahom_ilyuziy_ta_krahom_institutsiy_n14
 43. Звіт про результати проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів Міністерством юстиції України. URL: [HTTPS://MINJUST.GOV.UA/UNCORRUP_EXP/ZVIT_PRO_REZ_AN](https://minjust.gov.ua/uncorrupt_exp/zvit_pro_rez_an)
 44. Іванова А. Право вето. Частина 2. Вето президента в Україні: проблеми і перспективи. URL: <http://khpg.org/index.php?id=1574947108>
 45. Ільєнко Л.І. Проблеми забезпечення законності нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4817
-

46. Кабмін оприлюднив рішення про запровадження карантину в Україні: повний текст. URL: [HTTPS://PRM.UA/KABMIN-OPRILYUDNIV-RISHENNYA-PRO-ZAPROVADZHENNYA-](https://prm.ua/kabmin-oprilyudniv-rishennya-pro-zaprovadzhennya-karantynu-v-ukraini)
 47. Калиновська Т. Класифікація правових актів місцевого самоврядування. Право України. 2009. № 10. С. 219 – 224.
 48. Керимов Д. А. Законодательная техника. Москва : НОРМА-ИНФРА М, 1998. 127 с
 49. Кікалішвілі М.В. Девіантна поведінка: поняття та ознаки. Вісник Академії адвокатури України. 2011. Число 3. С. 109-122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2011_3_17
 50. Клейберг Ю.А. Психология девиантного поведения: учеб. пособие для вузов. М.: ТЦ Сфера, 2001. 160 с.
 51. Ковальський В.С., Козінцев.І.П. Правотворчість: теоретичні та логічні засади. К. : Юрінком Інтер, 2005. 183 с.
 52. Ковриженко Д. Інститут вето: зарубіжний досвід, національне законодавство і практика, пропозиції. «Часопис ПАРЛАМЕНТ». 2009. №5. URL: https://parlament.org.ua/docs/files/9/1264780670_ans.pdf
 53. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212²⁰). Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122.
 54. Кожокарь І.П. Дефекты нормативно-правового регулирования: Монография. М.: ООО «Прспект». 2019 с. 453 с.
 55. Конт О. Дух позитивной философии. URL: <https://www.twirpx.com/file/1090370/>
 56. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
 57. Костенко О. Що є право? Про основи «натуралістичної» юриспруденції у світлі соціального натуралізму. Право України. 2010. №4. С. 83 – 92.
 58. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. К.: Юрінком Інтер. 2015. 584 с.
-

59. Крижанівський А. Ф., Законність і правопорядок у категоріальних координатах юриспруденції. Вісник Харківського національного ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія Право. 2007. № 757. Вип. 1. С. 56-62.
 60. Крижанівський А.Ф. Правовий порядок в Україні: витоки, концептуальні засади, інфраструктура : монографія. Одеса: Фенікс, 2009. 504 с.
 61. Лазарев В.В. Пробелы в праве и пути их устранения. М., 1974. 184 с.
 62. Легін Л.М. Поняття та критерії якості закону: проблеми визначення. Проблеми законності. 2016. Вип. 132. С. 196-204. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_132_222016
 63. Лейст О. Э. Сущность права. Проблемы теории и философии права. Учебное пособие. М., 2011. 352 с.
 64. Общетеоретическая юриспруденция: Учебник. Под ред.. Ю.Н.Оборотова. О.:Феникс. 2011. 436 с.
 65. Майже 70% українців вважають запроваджений карантин ефективним. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2909967-majze-70-ukrainciv-vvazaut-karantin-efektivnim.html>
 66. Майстренко О.В. Попередження колізій в сфері нормотворення як один із напрямів діяльності Міністерства юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7473.
 67. Манько Д.Г. Законотворчество и правоотношения по его осуществлению: теоретико-правовой анализ. Юридичний вісник. 2013. №3. С.24-30.
 68. Манько Д.Г. Щодо визначення поняття юридичної техніки і технології. Держава і право. 2010. Вип. 50. С.100 – 104.
 69. Мартышин О. В. Совместимы ли основные типы понимания права? Государство и право. 2003. N 6. С.13 – 21.
 70. Маслак Ю. А. Проблема деформации правосознания и пути ее преодоления. Огарев-online. 2015. №16. URL: <http://journal.mrsu.ru/arts/problema-deformacii-pravosoznaniya-i-puti-ee>
 71. Медичне право України : підручник. За заг.ред. С. Г. Стеценка. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 507 с.
-

72. Менеджмент у галузі охорони здоров'я. URL: http://pidruchniki.com/1601071737546/meditsina/defekti_nadannya_medich
 73. Набув чинності закон про скасування «закону Савченко». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2251337-nabuv-cinnosti-zakon-pro-skasuvanna-zakonu-savcenko.html>
 74. Недоліки Постанови Уряду від 19.10.2018 за № 867 про покладання спеціальних обов'язків на ринку газу. URL: <http://aimltd.kiev.ua/news/id/pso-15774>.
 75. Нерсесянц В. С. Право - математика свободи. М.: Юрист. 1996. 160 с.
 76. Нерсесянц В.С. Философия права. Учебник для вузов. М.: Издательская группа ИНФРА- М – НОРМА, 1997. 652 с.
 77. Нормативно-правові акти міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, правові аспекти їх виконання та застосування. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7948
 78. Оборотов Ю. М. Сучасне праворозуміння і визначення права. Актуальні проблеми держави і права. 2003. Вип. 18. Одеса : Юрид. літ. С. 4 – 9.
 79. Окрема думка судді Конституційного Суду України Лемака Василя Васильовича стосовно Висновку Конституційного Суду України від 13 листопада 2019 року № 5-в/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nd05d710-19>
 80. Оніщенко Н.М. Категорії «дієвість» та «результативність» права як критерії реалізації конституційних положень. Судова апеляція. 2009. №3 (16). С.9 – 24
 81. Оніщенко Н. М. Проблеми ефективності законодавства та сучасний розвиток. Віче. 2007. № 12. С. 3 – 6.
 82. Ордина О.Н. Нормативные правовые акты федеральных органов исполнительной власти как источники административного права России: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. М., 2011. 19 с.
 83. Панов М. І., Воронов М.П. До проекту Закону України «Про нормативні правові акти». Академія правових наук України. 1995. № 4. С. 139–163.
-

84. Переліки нормативно-правових актів, повернутих без державної реєстрації для доопрацювання у 2020 році. URL: <HTTPS://MINJUST.GOV.UA/M/PERELIKI-NORMATIVNO-PRAVOVIN-AKTIV-POVERNUTIH-BEZ-DERJAVNOI-REESTRATSII>
85. Питання ліквідації Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції України. Наказ Міністерства юстиції України від 06.07.2012 № 1011/5. URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id31097>
86. Питання оплати праці працівників державних органів. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 р. № 15 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2017-%D0%BF>
87. Погодин А.В. Принципы исследования содержания права. Ученые записки Казанского государственного университета. 2010. Том 152, книга 4. С. 19-27.
88. Познер Ричард А. Проблемы юриспруденції: пер. з англ. Київ : Акта, 2004. 488 с.
89. Поленина С.В. Качество закона и совершенствование правотворчества. Советское государство и право. 1987. №7. С. 12-19.
90. Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України ЗАТВЕРДЖЕНО Указом Президента України від 15 листопада 2006 року N 970/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970/2006>
91. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.2001р. № 376. Офіційний вісник України. 2001. № 17. С. 132.
92. Постанова Солом'янського районного суду м. Києва від 8 листопада 2002 року. Справа № 2-а-705/12 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/27572193>
93. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України від 26 листопада 2018 року № 393/2018. Указ затверджено Законом № 2630-VIII

від 26.11.2018, ВВР, 2018, № 48, ст.381 із застереженням. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/2018>

94. Про вдосконалення роботи з підготовки законопроектів та проведення правової реформи. Указ Президента України від 27 січня 1999 року N 70/99. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/u198=1999_01_27
 95. Про внесення змін до Конституції України» Закон України № 2222 від 8 грудня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2222-15>
 96. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» Закон України № 1401-VIII від 2 червня 2016 року. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 28, ст.532.
 97. Про внесення змін до Правил дорожнього руху. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2016 р. № 790. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/790-2016-%D0%BF>
 98. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 р. № 493/92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/92>
 99. Про деякі питання Апарату Ради національної безпеки і оборони України. Указ Президента України від 13.01.2006 р. № 2/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2/2006>.
 100. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя. Постанова Пленуму Верховного Суду України №9 від 1 листопада 1196 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96>
 101. Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1040-2008-%D0%BF>
 102. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>
-

103. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF>
 104. Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2018 р. № 867. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2018-%D0%BF>
 105. Про затвердження Порядку в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях і виїзду осіб, переміщення товарів з таких територій. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 815 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815-2019-%D0%BF>
 106. Про місцеві державні адміністрації : закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 20-21, ст.190.
 107. Про офіційне тлумачення положення частини шостої статті 29 Закону України "Про вибори народних депутатів України" (справа про строки оскарження порушень під час підрахунку голосів та встановлення результатів голосування). Рішенням Конституційного Суду України від 3 липня 2003 року N 13-рп/2003 у справі за конституційним зверненням громадянина Діяка Івана Васильовича та конституційним поданням 49 народних депутатів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-03>.
 108. Про очищення влади. Закон України № 1682-VII від 16 вересня 2014 року. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 44, ст.2041.
 109. Про Положення про Міністерство юстиції України. Указ Президента України № 84096 від 18 вересня 1996 року. Указ втратив чинність (згідно з Указом Президента України №1396/97 від 30 грудня 1997 року). URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/U840_96?an=1
-

110. Про серйозні недоліки в роботі міністерств та інших центральних органів виконавчої влади з підготовки проектів законодавчих актів. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 листопада 1998 р. N 1835. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-98-%D0%BF>.
 111. Пропозиції Президента до Закону "Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України "Про Стрйовий статут Збройних Сил України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?p511
 112. Проблемы общей теории права и государства : учеб. для вузов / под общ. ред. В. С. Нерсесянца. М. 2010. 816 с.
 113. Пропозиції Президента до Закону «Про нормативно-правові акти». URL: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511
 114. Рабінович П.М. Праворозуміння: потребова інтерпретація. Філософія права і загальна теорія права № 1–2. 2014. С.229 – 238.
 115. Рабинович П. М. Социалистическое право как ценность. 2-е изд. Львов, 1985. 167 с.
 116. Радбрух Г. Законне неправо та надзаконне право. Проблеми філософії права. 2004. Том II. С.83 – 94.
 117. Рада изменит регламент под "антиколомойский" закон. URL: https://lb.ua/news/2020/04/13/455244_rada_izmenit_reglament_pod.html
 118. Радзілевич Д.А. Регіональний правовий порядок в Україні: загальнотеоретичне дослідження. Автореф. дис... канд.. юрид. наук. 12.00.01 – теорія та історія держави і права: історія політичних правових учень (081 – Право). Одеса. 2019. 24 с.
 119. Радзілевич Д.А. Регіональний правовий порядок в Україні: загальнотеоретичне дослідження. Дисертація ... канд.. юрид. наук. 12.00.01 – теорія та історія держави і права: історія політичних правових учень (081 – Право). Одеса. 2019. 265 с.
 120. Решота В.В. Акти центральних органів виконавчої влади в системі джерел адміністративного права. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2018 № 32. С. 35 – 38.
-

121. Рішення ЄСПЛ щодо люстрації українських чиновників набуло чинності.
<https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/02/25/7106771/>
 122. Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року № 20-рп/2010 у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про внесення змін до Конституції України" від 8 грудня 2004 року № 2222-IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v020p710-10>
 123. Рішення Конституційного Суду у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» від 10 вересня 2009 року № 20-рп/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v020p710-09>
 124. Рішення Конституційного Суду України №1-7/98 від 7 жовтня 1998 р у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення частин другої і третьої статті 84 та частин другої і четвертої статті 94 Конституції України (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-98>
 125. Раянов Ф. М. Введение в правовое государство. Уфа, 1994. 342 с.
 126. Сенюта І.Я. Дефекти надання медичної допомоги: поняття та види. Медичне право. 2017. 1(19). С. 55 – 66.
 127. Словарь иностранных слов. 18-е изд. М.: Рус. яз. 1989. 624 с.
 128. Соколова М.А. Дефекты юридических документов: монография. М. : "ИД "Юриспруденция". 2016. 160 с.
 129. Социальные отклонения. Под ред.. Кудрявцева. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юридическая литература, 1989. 365 с.
 130. Стефанчук пообіцяв прийняти закон України про нормативно-правові акти.
URL: <https://www.slovoidilo.ua/promise/55259.html>
-

131. Суходубова І. В. Стабільність і динамізм законодавства: поняття, співвідношення, засоби забезпечення : монографія ; [наук. ред. О. В. Петришин]. Х. : Право, 2016. 228 с
 132. Теория государства и права. Под ред. В.К. Бабаева. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Юрайт, 2013. С. 77-78.
 133. Теория юридического процесса. Под ред. В.М. Горшенева. Харьков, 1985. 192 с.
 134. Тихомиров Ю.А. Современное публичное право: монографический учебник. М., 2008. 448 с.
 135. Ткачук А., Науменко С. Законотворчий процес та якість закону: Як досягти гармонії? К. : Ін-т громадянського суспільства, 2005. 44 с.
 136. Трубецкой, Е. Н. Лекции по энциклопедии права. М., 1917. 226 с.
 137. У Раді знову заговорили про необхідність закону про нормативно-правові акти. URL: <https://ukrainepravo.com/news/ukraine/u-rad-znovu-zagovorili-pro-neobkh-dn-st-zakonu-pro-normativno-pravov-akti/>
 138. Цвік М. Про сучасне праворозуміння . Вісн. Акад. прав. наук України. 2001. № 4 (37). С.3 – 13.
 139. Цвік М., Вовк Д. Про місце санкціонування в процесі формування права. Вісн. Акад. прав. наук України. 2004. №2. С. 16 – 22.
 140. Чванов О.А. Механизм правоприменения: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 1995. 19 с.
 141. Червонюк В. И. Качество закона: современная концепция и проблемы демократизации. Юридическая техника. 2013. № 6. С. 488–503.
 142. Честнов, И. Л. Правопонимание в эпоху постмодерна. Правоведение. 2002. № 2 (240). С. 4 – 16.
 143. Честнов И.Л. Принцип диалога в современной теории права. Дисс... докт. юрид. наук. СПб, 2002. 322 с.
 144. Чорнобай О.Л. Феноменологічний зміст функцій фольклорного права. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». № 782. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. С. 96–101.
-

145. Шаповал М.І. Менеджмент якості: Підручник.3-тє вид., випр. і доп. К.: Т-во «Знання». 2007. 471 с.
146. Шершеневич Г. Ф. Общая теория права. Вып. 1. М., 1910. 805 с.
147. Що таке девіантна поведінка і які її причини? URL: <https://msu.edu.ua/news/shho-take-deviantna-povedinka-i-yaki-%D1%97%D1%97-prichini/>
148. Экспертная и юридическая оценка неблагоприятных исходов при расследовании профессиональных правонарушений медицинских работников. Под ред. Г. А. Пашиняна. Ижевск, 2007. 380 с.
149. Юлдашев О. Х. Навчальна програма дисципліни “Аграрне право” (для бакалаврів, спеціалістів). К.: МАУП, 2005. 20 с.
150. Юридическая социология. Уч. пособие. Екатеринбург, 1999. 196 с.
151. Юридичні особи, до яких застосовуються обмежувальні заходи (санкції). Додаток 2 до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 травня 2018 року «Про застосування та скасування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)». URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files/storage/00/60/70/39d86cb1b96061dba732a8588ab1a7d2_1527145800.pdf
152. Юридичний аналіз Указу Президента про блокування сайтів. URL: <https://www.ppl.org.ua/yuridichnij-analiz-ukazu-prezidenta-pro-blokuvannya-sajtiv.html>.
153. Folk Law: Essays in The Theory And Practice of Lex Non Scripta / ed. by Alison Dundes Renteln & Alan Dundes. — Madison, Wisconsin: University of Wisconsin Press 1995). Volume 1. XII, 599 p.
154. Folk Law: Essays in The Theory And Practice of Lex Non Scripta / ed. by Alison Dundes Renteln & Alan Dundes. — Madison, Wisconsin: University of Wisconsin Press 1995). Volume 2. XII, 597 p.
-